

The Development of the Quality of Life of Ban Nong No Tai, Upgraded to a Sustainable Self-reliant Rajabhat Village

Saijaay Pengtee¹, Prasopsuk Rittidet² & Sunantha Kinnareewong³

Received	Reviewed	Revised	Accepted
11/01/2023	05/03/2024	06/03/2024	08/03/2024

Abstract

The research aimed to: (1) study the needs for community innovations for the development of Ban Nong No Tai, upgraded to a sustainable self-reliant Rajabhat Village of Mahasarakham Province; (2) study the results of using community innovations in the development of the quality of life of Ban Nong No Tai, upgraded to a sustainable self-reliant Rajabhat Village of Mahasarakham Province; (3) study the sample's satisfaction with the development of Ban Nong No Tai, upgraded to a sustainable self-reliant Rajabhat Village of Mahasarakham Province. The research employed the mixed methodology of quantity research and quality research. The sample comprised 50 people, selected according to the criteria of Rajabhat Village. The key informants were 10 heads of community enterprises and members of the Rungruang Naturally Dyed Cotton Cloth Weaving Group of Nong No Tai, 3 community learned persons specialized in cloth weaving, and 3 academicians related to the development of the cotton cloth weaving group. The instruments were: (1) a survey form for needs for community innovations on economic, social, environmental, educational and well-being aspects for the development of Ban Nong No Tai, upgraded to a sustainable self-reliant Rajabhat Village of Maha sarakham Province; (2) a questionnaire on the quality of life for Ban Nong No Tai, upgraded to a sustainable self-reliant Rajabhat Village of Mahasarakham Province; (3) a satisfaction questionnaire. The statistics employed in the analysis of data were basic statistics: the mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.). The research setting was Ban Nong No Tai, Phra That Sub-district, Na Dun District, Mahasarakham Province. The presentation of the results employed tables and descriptive analysis.

¹ Rajabhat Maha Sarakham university, Email- Prasopsuk2565@hotmail.com

² Rajabhat Maha Sarakham university, Email- sayjai_p@hotmail.com

³ Rajabhat Maha Sarakham university, Email- Sunantha-ka@hotmail.com

The results were as follows:

(1) The needs for community innovations for the development of Ban Nong No Tai, upgraded to a sustainable self-reliant Rajabhat Village of Mahasarakham Province were: (1) on the economic aspect — cultural tourism — 33.33 percent; (2) on the social aspect — production group administration — 32.00 percent; (3) on the well-being aspect — multi-age recreation — 30.61 percent.

(2) Regarding the use of community innovations in the development of the quality of life of Ban Nong No Tai, upgraded to a sustainable self-reliant Rajabhat Village of Mahasarakham Province, it was found that the village, having the quality of life as a sustainable self-reliant Rajabhat Village, had 5 aspects: economic, social, environmental, educational and well-being aspects. On the whole, the quality of life was at the highest level ($\bar{X}$) = 4.75 S.D. = 0.50. When each aspect of the quality of life was considered, it was found that the 1st to the 4th ranking aspects, which were the well-being, social, economic and environmental aspects, had their means as follows: $\bar{X}$ = 4.92, S.D. = 0.26; $\bar{X}$ = 4.88, S.D. = 0.36; $\bar{X}$ = 4.78, S.D. = 0.42; and $\bar{X}$ = 4.74, S.D. = 0.49.

(2) Regarding the sample's satisfaction with the project, it was found that, on the whole, the satisfaction was at the high level ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 1.11). The highest satisfaction was on using the results in the Rajabhat Village and extending the results to other villages ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.44)

Keywords: Rajabhat Village, sustainable self-reliant Rajabhat Village, community innovation

การพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนไต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

สายใจ เพ็งที⁴, ประสพสุข ฤทธิเดช⁵ และสุนันทา กินรีวงศ์⁶

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้เพื่อ (1) ศึกษาความต้องการนวัตกรรมชุมชนนำใช้เพื่อพัฒนาหมู่บ้านหนองโนไต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม (2) ศึกษาผลการใช้นวัตกรรมชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิตหมู่บ้านหนองโนไต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (3) ศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการพัฒนาหมู่บ้านหนองโนไต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน จังหวัดมหาสารคาม วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีผสมวิธี (Mixed Methodology) โดยการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการ จำนวน 50 คน โดยการเลือกตามเกณฑ์หมู่บ้านราชภัฏ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักประธานวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติหนองโนไต้รุ่งเรือง จำนวน 10 คน ปรากฏชุมชนเชี่ยวชาญด้านการทอผ้า จำนวน 3 คน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติหนองโนไต้ จำนวน 3 คน เครื่องมือการวิจัย (1) แบบสำรวจความต้องการนวัตกรรมชุมชน ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา และด้านสุขภาพะ เพื่อพัฒนาหมู่บ้านยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม (2) แบบสอบถามคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนไต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (3) แบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) พื้นที่การวิจัยบ้านหนองโนไต้ ตำบลพระธาตุ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม นำเสนอผลการวิจัยแบบตารางและ การพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า

- (1) ความต้องการนวัตกรรมชุมชนนำใช้เพื่อพัฒนาบ้านหนองโนไต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม พบความต้องการ ด้านเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 33.33 (2) ด้านสังคม การบริหารกลุ่มการผลิต ร้อยละ 32.00 (3) ด้านสุขภาพะ นันทนาการคนหลายวัย ร้อยละ 30.61
- (2) การใช้นวัตกรรมชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิต บ้านหนองโนไต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่าบ้านหนองโนไต้มีคุณภาพชีวิตเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email-Prasopsuk2565@hotmail.com

⁵ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- sayjai_p@hotmail.com

⁶ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, Email- Sunantha-ka@hotmail.com

5 มิติคือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา และสภาวะ โดยรวมคุณภาพชีวิตระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.75 S.D. = 0.50 พิจารณาคุณภาพชีวิตรายด้าน 5 มิติ ลำดับที่ 1 – 4 มิติด้านสภาวะ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.92 S.D. = 0.26) ($\bar{X}$ = 4.88 S.D. = 0.36) ($\bar{X}$ = 4.78 S.D. = 0.42) และ ($\bar{X}$ = 4.74 S.D. = 0.49)

(๓) ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการฯ โดยรวมมีความพึงพอใจ ระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.15 S.D. = 1.11) ความพึงพอใจ ระดับมากที่สุดคือ การนำไปใช้ประโยชน์ต่อหมู่บ้านราชภัฏและขยายผลกับหมู่บ้านอื่นๆ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.60 S.D. = 0.44)

คำสำคัญ หมู่บ้านราชภัฏ, หมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน, นวัตกรรมชุมชน

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้ดำเนินงานพัฒนาเชิงพื้นที่ โดยการน้อมนำพระบรมราโชบาย ในหลวงรัชกาลที่ 10 เข้าไปพัฒนาชุมชนเป้าหมายโดยผ่านการจัดการศึกษาด้านองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี บูรณาการกับการเรียนการสอนการบริการวิชาการ การวิจัย และการทุนบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามปรัชญาของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้รับการยอมรับเป็น “มหาวิทยาลัยที่บริหารจัดการธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น” ที่มีระบบกลไกการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น โดยใช้ระบบสารสนเทศบนฐานข้อมูลของชุมชนท้องถิ่นและฐานข้อมูลการบริหารจัดการธรรมาภิบาล เน้นการผลิตและพัฒนากำลังคน ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) เพื่อพัฒนา “นวัตกรรมชุมชนที่มีองค์ความรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรม” นำใช้เป็นมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นที่จัดการศึกษาร่วมกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ด้วยการพัฒนาการศึกษา พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม และสภาวะ ร่วมกับเครือข่ายในชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (Areerat, W., 2021: 5) แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้มีเครือข่ายภายในคือบุคลากรสายวิชาการบุคลากรสายสนับสนุนนักศึกษา ของคณะศูนย์ สำนักได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตการบริการการศึกษาของจังหวัดมหาสารคาม โดยมหาวิทยาลัยได้ลงสำรวจพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นได้ข้อมูลปัญหาและความต้องการ 5 ด้านคือ (1) ด้านเศรษฐกิจ (2) ด้านสังคม (3) ด้านสิ่งแวดล้อม (4) ด้านการศึกษา และ (5) ด้านศิลปะและวัฒนธรรม (Ritthidet, P. & Dakaew, S., 2021: 10) ด้วยปัญหาและความต้องการดังกล่าวคณะผู้วิจัยภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามกับภาคีเครือข่ายภายนอกได้นำใช้นวัตกรรมชุมชน ได้แก่ องค์ความรู้ นวัตกรรม

และเทคโนโลยีที่เกิดจากผลการวิจัยการเรียนการสอน การบริการวิชาการและการทำนุบำรุง ศิลปะวัฒนธรรมของบุคลากรร่วมกับนักศึกษา และ Rattanasuwan, D. (2021) กล่าวถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏได้น้อมนำพระบรมราโชบายในหลวงรัชกาลที่ 10 ที่เน้นให้ราชภัฏทั้ง 38 แห่งได้พัฒนาท้องถิ่นที่ท้องถิ่นตนเองให้เป็นไปตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละมหาวิทยาลัย ราชภัฏและคำนึงถึงความสอดคล้องตามบริบทและสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่นที่จะเข้าไปพัฒนาเพื่อยกระดับหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านราชภัฏด้วยการมีคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีงานทำ มีรายได้ และมีความสุข

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้นมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามได้นำ โครงการวิจัยที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของพื้นที่เป้าหมาย กรณีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามจังหวัดมหาสารคามได้ดำเนินงานตาม พระบรมราโชบายรัชกาลที่ 10 และยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น ปรากฏรายละเอียดผลการดำเนินงานโครงการ ประจำปีงบประมาณ 2561 - 2564 ดังนี้ 1) โครงการด้านเศรษฐกิจ 19 โครงการ 2) โครงการด้านสังคม 13 โครงการ 3) โครงการด้านสิ่งแวดล้อม 6 โครงการและด้านการศึกษา 9 โครงการ รวมโครงการ 4 ด้าน ซึ่งเป็นโครงการหลัก จำนวน 47 โครงการ และมีโครงการย่อย 44 โครงการ ซึ่งการดำเนินงานพัฒนาเชิงพื้นที่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2561 - 2564 รวมโครงการหลักและโครงการย่อย จำนวน 91 โครงการ โดยมหาวิทยาลัยได้พัฒนาท้องถิ่น ในพื้นที่เป้าหมาย 13 อำเภอ ดังนี้ 1) อำเภอเมือง 2) อำเภอนาดูน 3) อำเภอโกสุมพิสัย 4) อำเภอกุฉินารายณ์ 5) อำเภอกันทรวิชัย 6) อำเภอบรบือ 7) อำเภอนาเชือก 8) อำเภอบ้านดุง 9) อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย 10) อำเภอแกลง 11) อำเภอวังสามหมอ 12) อำเภอเมือง 13) อำเภอชื่นชม และหมู่บ้านที่ได้รับการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการศึกษา ทั้งหมด 122 หมู่บ้าน (Phutthaisong, B. et al. (2021 : 85)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เป็นมหาวิทยาลัยเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่ของชุมชน ที่มีระบบ กลไกการบริหารจัดการองค์กรแบบแนวราบตามหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารและบุคลากรมีสมรรถนะและ จริยธรรม มีระบบและกลไกการบริหารจัดการที่กระชับ คล่องตัว และเอื้อต่อการดำเนินงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่น อย่างสร้างสรรค์ โดยความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น สถาบันอุดมศึกษา ภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญ รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ในการยกระดับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย จาก Global to Local โดยมหาวิทยาลัยฯ มีระบบกลไก และระบบสารสนเทศในการบริหารจัดการที่ ทันสมัยโดยใช้ข้อมูลเป็นฐาน การวิจัยเชิงพื้นที่ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นด้วยฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ เป็นแกนนำ ต้นแบบ “คนของพระราช...สู่การพัฒนาท้องถิ่น” (Areerat, W., 2021: 5) ที่สะท้อนการเป็นมหาวิทยาลัย ราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สร้างนวัตกรรมชุมชน เรียนรู้ เข้าใจ เข้าถึง และเข้าร่วมพัฒนาชุมชนและ ท้องถิ่นอย่างสร้างสรรค์ และมหาวิทยาลัย มีเครือข่ายร่วมพัฒนานวัตกรรมชุมชน “หมู่บ้านราชภัฏ” ที่

พัฒนามาจากงานวิจัยได้องค์ความรู้ของบุคลากรและผลจากการจัดการศึกษาร่วมกับเครือข่ายทั้งภาครัฐ เอกชนและชุมชน พัฒนางค์ความรู้และนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ นำทุนภูมิปัญญาต่อยอด สร้างมูลค่าเพิ่มและสร้างรายได้ให้กับชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมการต่อยอดการเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สุขภาวะและสิ่งแวดล้อมของชุมชน อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ด้วยการประมวลงค์ความรู้ของปัญหาและความสำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม คณะผู้วิจัยมีความสนใจ จะดำเนินงานโครงการ “การพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการนวัตกรรมชุมชน นำใช้เพื่อพัฒนาบ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาผลการใช้นวัตกรรมชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

คณะดำเนินงานการวิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาการวิจัยการพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนประกอบด้วย

1. ความต้องการนวัตกรรมชุมชนนำใช้เพื่อพัฒนาหมู่บ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม
2. การใช้นวัตกรรมชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
3. ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านราชภัฏที่มีเกณฑ์คัดเลือกคือ (1) หมู่บ้านมีครัวเรือน 50 - 100 ครัวเรือน ตั้งอยู่ในเขตปกครอง 13 อำเภอ จังหวัดมหาสารคาม (2) เป็นหมู่บ้านที่เคยเข้าร่วมโครงการบริการวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2561 - 2564 มีความต้องการขยายผลต่อยอดโครงการบริการวิชาการ และ (3) เป็นหมู่บ้านสนใจเข้าร่วมโครงการ ด้วยเกณฑ์การคัดเลือกหมู่บ้านราชภัฏดังกล่าวได้ประชากรหมู่บ้านหนองโนใต้ เพศชาย 202 คน เพศหญิง 185 คน รวม 387 คน

กลุ่มตัวอย่าง เข้าร่วมโครงการจำนวน 50 คน ตามเกณฑ์การคัดเลือกหมู่บ้านราชภัฏเข้าร่วมโครงการ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ ยกกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักประธานวิสาหกิจชุมชนและสมาชิกกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติหนองโนใต้รู้เรื่อง จำนวน 10 คน ปราชญ์ชุมชนเชี่ยวชาญด้านการทอผ้า จำนวน 3 คน และนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบ้านหนองโนใต้ จำนวน 3 คน

พื้นที่การวิจัย

พื้นที่การวิจัย บ้านหนองโนใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลพระธาตุ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

ระยะเวลาการวิจัย

ระยะเวลาการวิจัย เมษายน 2564 - มีนาคม 2565

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1. แบบสำรวจความต้องการนวัตกรรมชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ การท่องเที่ยว และ ด้านการศึกษา พัฒนาบ้านหนองโนใต้ ยกกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม
2. แบบสอบถามคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ยกกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ ยกกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

๑. การสร้างแบบสำรวจความต้องการนวัตกรรมชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาวะ การท่องเที่ยวและการศึกษา พัฒนาบ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม มีขั้นตอนดังนี้

- 1.1 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 การศึกษาวิธีสร้างแบบสำรวจจากหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ (Srisa-ard, B., 2010 : 40-43) การสร้างแบบสำรวจฯ เป็นแบบเช็ครายการข้อคำถาม โดยการกาเครื่องหมายถูก (✓) ลงในข้อคำถามแต่ละข้อ ซึ่งข้อคำถามมีองค์ประกอบ 6 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา สุขภาวะและการท่องเที่ยว มีตัวบ่งชี้ 109 ตัวบ่งชี้

- 1.3 นำเสนอแบบสำรวจฯ ต่อผู้ทรงคุณวุฒิได้แก่

รองศาสตราจารย์ ดร.นิรุต ถึงนาค เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาท้องถิ่น
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วโรปภา อารีราษฎร์ เชี่ยวชาญ
ด้านการวางแผนการวิจัย รองอธิการบดีฝ่ายแผนและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เขมิกา แสนโสเม เชี่ยวชาญ
ด้านการพัฒนาสมรรถนะบุคลากรคนของพระราชาสถาบันพัฒนาท้องถิ่นคณบดี
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษิต บุญทองเถิง เชี่ยวชาญ
ด้านการวิจัยและประเมินผล อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียน
การสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ เชี่ยวชาญด้าน
การพัฒนาท้องถิ่น ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม

- 1.4 ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะการสร้างแบบสำรวจฯ ให้เพิ่มเติมข้อคำถามคือ ด้านสังคม โดยมีข้อคำถามการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และข้อคำถามเรื่องสิทธิและความเป็นพลเมือง คณะผู้วิจัยได้แก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และได้ความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (IOC) 0.96

1.5 จัดพิมพ์แบบสำรวจฯ เป็นฉบับสมบูรณ์ ใช้สำหรับเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างบ้านหนองโนใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลพระธาตุ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

2. การสร้างแบบสอบถามคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

2.1 การสร้างแบบสอบถามคุณภาพชีวิตฯ

การสร้างแบบสอบถามคุณภาพชีวิตสร้างฯ ตามแนวคิดประเวศ วะสี (2560) อ้างถึง (Areerat, W., 2021: 5) ที่เป็นทิศทางการประเมินตำบลให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมี 16 เป้าหมาย คณะผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นองค์ประกอบของมิติ 5 ด้าน ของโครงการวิจัย ที่มีผลลัพธ์ของโครงการได้พัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านราชภัฏ บ้านหนองโนใต้ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา และด้านสุขภาวะ ได้นำเป้าหมาย 16 เป้าหมาย ใช้เป็นองค์ประกอบของ 5 มิติ ดังกล่าวมาข้างต้นคือ แต่ละด้านมีองค์ประกอบจาก 16 เป้าหมาย นำมาจัดกลุ่มตามมิติ 5 ด้านและมีตัวชี้วัดที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นให้สอดคล้องกับกิจกรรมของโครงการนี้ ได้ดำเนินงานกับหมู่บ้านราชภัฏ บ้านหนองโนใต้ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

- 1.1 หมู่บ้านมีสมรรถนะในการจัดการสูง ตัวชี้วัด 7 ตัว
 - 1.2 สามารถวิเคราะห์รายรับและรายจ่ายของสถาบันการเงินของกลุ่ม ตัวชี้วัด 5 ตัว
 - 1.3 มีการสร้างสัมมาอาชีพเพิ่มพื้นที่ ตัวชี้วัด 6 ตัว
 - 1.4 ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตัวชี้วัด 5 ตัว
 - 1.5 การจัดการวิสาหกิจชุมชน ตัวชี้วัด 5 ตัว
- รวม 5 องค์ประกอบ 28 ตัวชี้วัด

2. ด้านสังคม

- 2.1 ระบบความยุติธรรมชุมชน ตัวชี้วัด 5 ตัว
 - 2.2 หมู่บ้านทำความดี ตัวชี้วัด 5 ตัว
- รวม 2 องค์ประกอบ 10 ตัวชี้วัด

3. ด้านสิ่งแวดล้อม

- 3.1 การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรมในแต่ละหมู่บ้าน ตัวชี้วัด 6 ตัว
 - 3.2 มีการขุดสระน้ำประจำครอบครัว ตัวชี้วัด 4 ตัว
 - 3.3 จัดการโครงสร้างพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อม/พลังงาน ตัวชี้วัด 4 ตัว
- รวม 3 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด

4. ด้านการศึกษา

4.1 ฝึกอบรมทักษะอาชีพ ตัวชี้วัด 5 ตัว

4.2 พัฒนาคุณภาพกลุ่มเปราะบาง ตัวชี้วัด 5 ตัว

4.3 ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้าน ตัวชี้วัด 5 ตัว

4.4 ระบบสื่อสารชุมชนรวมสื่อดิจิทัล ตัวชี้วัด 5 ตัว

รวม 4 องค์ประกอบ ตัวชี้วัด 20 ตัวชี้วัด

5. ด้านสุขภาวะ

5.1 การจัดการหมู่บ้านปลอดภัย ตัวชี้วัด 5 ตัว

5.2 ระบบการดูแลสุขภาพชุมชนและประชาชนทุกคน ตัวชี้วัด 6 ตัว

รวม 2 องค์ประกอบ 11 ตัวชี้วัด

แบบสอบถามคุณภาพชีวิตฯ ประกอบการประเมินคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ 5

ด้านคือ

1) ด้านเศรษฐกิจ 5 องค์ประกอบ 28 ตัวชี้วัด

2) ด้านสังคม 2 องค์ประกอบ 10 ตัวชี้วัด

3) ด้านสิ่งแวดล้อม 3 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด

4) ด้านการศึกษา 4 องค์ประกอบ 20 ตัวชี้วัด

5) ด้านสุขภาวะ 2 องค์ประกอบ 11 ตัวชี้วัด

รวม 5 ด้าน 16 เป้าหมาย 83 ตัวชี้วัด โดย 16 เป้าหมาย ได้นำใช้จากการประเมิน
ตำบล 16 เป้าหมายดังนั้น การประเมินหมู่บ้านราชภัฏ 16 เป้าหมายคือ 1) หมู่บ้านมี
สมรรถนะในการจัดการสูง 2) สามารถวิเคราะห์รายรับและรายจ่ายของสถาบันการเงินของกลุ่ม
3) มีการสร้างสัมมาอาชีพเต็มพื้นที่ 4) ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ในปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง 5) การจัดการวิสาหกิจชุมชน 6) ระบบความยุติธรรมชุมชน 7) ตำบลทำความดี 8)
การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรมในแต่ละหมู่บ้าน 9) มีการขุดสระน้ำประจำรอบครัว 10)
จัดการโครงสร้างพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อม/พลังงาน 11) ฝึกอบรมทักษะอาชีพ 12) พัฒนา
คุณภาพกลุ่มเปราะบาง 13) ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้าน 14) ระบบสื่อสารชุมชนรวมสื่อดิจิทัล 15)
การจัดการหมู่บ้านปลอดภัย 16) ระบบการดูแลสุขภาพชุมชนและประชาชนทุกคน

2.2 สร้างแบบสอบถามคุณภาพชีวิตฯ เป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ มี

เป้าหมาย 16 เป้าหมาย

และมีตัวชี้วัดในเป้าหมายจำนวน 83 ตัวชี้วัดและได้กำหนดเกณฑ์มาตรวัดประมาณค่าตามหนังสือการ
วิจัยเบื้องต้นของ (Srisa-ard, B., 2010 : 40-43) ดังนี้

คะแนน 5 คะแนน คุณภาพชีวิตมากที่สุด

คะแนน 4 คะแนน คุณภาพชีวิตมาก

คะแนน 3 คะแนน คุณภาพชีวิตปานกลาง

คะแนน 2 คะแนน คุณภาพชีวิตน้อย

คะแนน 1 คะแนน คุณภาพชีวิตน้อยที่สุดปรับปรุง

และมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Srisa-ard, B., 2010 : 40-43) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึงมีคุณภาพชีวิตมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึงมีคุณภาพชีวิตมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึงมีคุณภาพชีวิตปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึงมีคุณภาพชีวิตน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึงมีคุณภาพชีวิตน้อยที่สุด

2.3 การกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านราชภัฏ

ตามมิติ 5 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษาและสุขภาพ คณะผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด (Srisa-ard, B., 2010 : 40-43) นำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับเกณฑ์การแปลผลของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตแบบมาตรวัดประมาณค่าดังนี้

เกณฑ์การประเมินหมู่บ้านราชภัฏ

เกณฑ์การประเมินหมู่บ้านราชภัฏ มีมิติ 5 ด้าน 83 ตัวชี้วัด คณะผู้วิจัยประเมินตามประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหมู่บ้านในโครงการวิจัยนี้ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยหมู่บ้านราชภัฏมี 3 ระดับคือ (1) หมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน (2) หมู่บ้านราชภัฏเพื่อยกระดับสู่ความพอเพียง และ (3) หมู่บ้านราชภัฏที่อยู่รอดจากความยากลำบาก ซึ่งเกณฑ์การประเมินได้ใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย โดยหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน มีความพร้อมของการประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม ร้อยละ 80 และมีมิติ 5 ด้าน โดยเฉลี่ยรวมร้อยละ 80 ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมู่บ้านราชภัฏเพื่อยกระดับสู่ความพอเพียง มีความพร้อมประเมินผลกระทบด้านเศรษฐกิจ และสังคม ร้อยละ 75 - 79 มีมิติ 6 ด้าน โดยเฉลี่ยรวมร้อยละ 75-79 ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมู่บ้านราชภัฏที่อยู่รอดจากความยากลำบากมีความพร้อมของการประเมินผลกระทบอาจเกิดด้านใดด้านหนึ่งในมิติ 5 ด้าน ร้อยละ 70-75 ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50

2.4 นำเสนอแบบสอบถามคุณภาพชีวิตฯ ต่อผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม ได้ให้ข้อเสนอแนะควรมีตัวชี้วัดใน 6 ด้าน ของแบบสอบถามคุณภาพชีวิตตรงกับแบบสำรวจจนวัตกรรมชุมชน คณะผู้วิจัยได้

ปรับแก้ไขตัวชี้วัดตามผู้ทรงคุณวุฒิใช้ข้อคำถามสอดคล้องกับแบบสำรวจนวัตกรรมชุมชนและผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะมีความสอดคล้องความเชื่อมั่น (IOC) ทั้งฉบับ 0.97

2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามคุณภาพชีวิตฯ เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างบ้านหนองโนใต้ หมู่ที่ 7 ตำบลนาคูน อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.1 การสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจฯ เป็นแบบมาตรวัด

ประมาณค่า 5 ระดับ (Srisa-ard, B., 2010 : 40-43) ดังนี้

คะแนน 5 คะแนน ความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนน 4 คะแนน ความพึงพอใจมาก

คะแนน 3 คะแนน ความพึงพอใจปานกลาง

คะแนน 2 คะแนน ความพึงพอใจน้อย

คะแนน 1 คะแนน ความพึงพอใจน้อยที่สุด

และมีเกณฑ์การแปลผลคะแนนเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Srisa-ard, B., 2010 : 40-43) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

3.3 นำเสนอแบบสอบถามความพึงพอใจต่อผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิมได้ให้ข้อเสนอแนะการตั้งข้อคำถามควรให้สอดคล้องกับนวัตกรรมชุมชน 6 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา สุขภาวะและด้านการท่องเที่ยว ที่หมู่บ้านมีความต้องการด้านใด ให้ข้อคำถามมีความชัดเจน แก้ไขด้านการดำเนินโครงการมีความพึงพอใจด้านใดบ้างและ การนำไปใช้ประโยชน์ด้านใดและผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินค่าความสอดคล้องของนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามความพึงพอใจ มีความเชื่อมั่น (IOC) ทั้งฉบับ 0.97

3.4 จัดพิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจเป็นฉบับสมบูรณ์ จำนวน 13 ข้อ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างบ้านหนองโนใต้ ตำบลพระธาตุ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำกับข้อมูลคณะผู้วิจัยได้จัดกระทำกับข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยคือ

- 1) ผลการศึกษาความต้องการนวัตกรรมการชุมชน นำใช้พัฒนาบ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม
- 2) ผลการศึกษาการใช้นวัตกรรมชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน
- 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างมีต่อโครงการฯ

การตรวจสอบข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า คือ

- 1) การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูลด้วยแหล่งเวลา แหล่งบุคคล และแหล่งสถานที่ ถ้าข้อมูลมีความถี่ตรงกัน สามารถนำข้อมูลเพื่อการรายงานผลของโครงการได้
- 1) การตรวจสอบด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ และการตอบทบทวน ข้อมูลมีความถี่ตรงกัน สามารถนำข้อมูลได้
- 2) การตรวจสอบด้วยข้อมูลบุคคล มีนักวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัย และผู้เชี่ยวชาญ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ข้อมูลมีความถี่ตรงกัน สามารถนำข้อมูลได้

ผลการวิจัย

- 1) ผลการศึกษาความต้องการนวัตกรรมการชุมชนนำไปเพื่อพัฒนาบ้านหนองโนใต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม

1.1) ประวัติบ้านหนองโนใต้ ตำบลพระธาตุ อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม

คณะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจความต้องการนวัตกรรมการชุมชนฯ ได้ข้อมูลประวัติบ้านหนองโนใต้

บ้านหนองโนใต้ ตั้งเดิมเป็นหมู่บ้านที่ 4 ตำบล ดงดอน อำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม สภาพเดิมเป็นป่าดงมาก มีลำห้วยเล็กๆ หลายสาย มีสัตว์ทุกชนิดอาศัยอยู่ตามป่าทั่วไป ต่อมาประมาณ 70 ปีเศษๆ มีกลุ่มคนคือ นายศรี สีหาบุญทอง เป็นผู้นำรวม 6 ครอบครัว แยกมาจากร้านหนองโง้ง หมู่ที่ 2 ตำบล นา

คุณ อำเภอบาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม พวกกันก่อตั้งบ้านเรือนขึ้นในป่าแห่งนี้ โดยมีความเห็นพร้อมกันว่า ป่าแห่งนี้ มีที่ว่างมากมาย เหมาะแก่การทำการทำไร่ และอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่า มีพื้นที่ที่ทำกินเลี้ยงตัวเองได้สุขสบาย และให้นามหมู่บ้านนี้ว่า บ้านหนองโนโสภะแดง เพราะในหนองน้ำแห่งนี้มีต้นโน เต็มไปหมดคอคอดของน้ำเป็นโสภะกว้างใหญ่ใต้ต้นแดง จึงให้นามว่า หนองโสภะแดง ขึ้นอยู่กับบ้านหนองโจ้ง ต่อมาเมื่อ ปีพ.ศ. 2480 นายสุ่ย ปัตตนาณย์ ผู้ใหญ่บ้านเห็นว่าบ้านแห่งนี้อยู่ไกล ลำบากในการปกครอง จึงแต่งตั้งให้นาย พรหมมา ปัตตนาณย์ ราษฎรในหมู่บ้านนี้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปกครองแทนและเมื่อปี 2500 นายสุ่ย ปัตตนาณย์ เห็นว่าหมู่บ้านนี้อุดมสมบูรณ์ มีอาชีพเป็นปึกแผ่นแน่นหนา มั่นคง จนมีผู้ได้รับรางวัลชนะเลิศเงินประเภทคนชนคือ นายศรี สีหาบุญทอง ในสมัย จอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2501 นายสุ่ย ปัตตนาณย์ เห็นว่าบ้านนี้มีทรัพยากรมากมาย เช่น วัช ควาย สมควรตั้งเป็นหมู่บ้านได้ จึงทำเรื่องเสนอนายอำเภอบาปีปทุม เพื่อขอตั้งผู้ใหญ่บ้าน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วประชาชน ในหมู่บ้านแห่งนี้ได้ยกให้นายบุญมา สีหาบุญทอง เป็นผู้ใหญ่บ้านและได้ขอเปลี่ยนชื่อนามหมู่บ้านใหม่ ให้ชื่อว่าบ้านหนองโนใต้ และได้แต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านใหม่ต่อมาคือนายอ่อนตา นามมูลดีปัตตา เป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นคนที 2 และต่อมา นายเถียน ปักกาเวสา เป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 3 และนายประสิน ภาระโซเป็นผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบัน

อาณาเขต

บ้านหนองโนใต้ หมู่ที่ 7 ตั้งอยู่ในตำบลพระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ห่างจากอำเภอบาปีทางทิศเหนือ ประมาณ 5 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดไปทางทิศใต้ ประมาณ 65 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ บ้านเหล่าจัน ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านหนองกลางโคก ตำบลนาดูน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านหลุมควัน ตำบลหนองคู อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านนาฝาย ตำบลดงดอน อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มดินเป็นดินร่วนปนทราย เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่นา หลังทำการปลูกมันสำปะหลัง ส่วนมากทำนาจะอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ส่วนน้ำในลำคลอง ลำห้วย ใช้สำหรับเลี้ยงสัตว์ในช่วงฤดูแล้ง ลักษณะภูมิอากาศมี 3 ฤดู ในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือน พฤษภาคมถึงเดือนกันยายน มีฝนน้อยทำให้ขาดน้ำ ช่วงเดือนตุลาคม – มกราคม ฤดูหนาวปานกลาง ช่วงระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ - เมษายน ฤดูร้อนอากาศจะร้อนจัด

- พื้นที่ทั้งหมด 1,976 ไร่ พื้นที่ทางการเกษตร 1,676 ไร่ ที่อยู่อาศัย 300 ไร่
- ชุมชน 1 หมู่บ้าน

- คริวเรือน 85 คริวเรือน
- ประชากร 387 คน ชาย 202 คน หญิง 185 คน
- สถานศึกษา 1 แห่ง
- โรงพยาบาล/คลินิก - แห่ง
- ตลาด - แห่ง
- ศาสนสถาน/วัด 1 แห่ง

หมู่บ้านหนองโนใต้ หมู่ที่ 7

วัดประชาบำรุง บ้านหนองโนใต้

โรงเรียนบ้านหนองโนใต้
 ธรรมชาติหนองโนรุ่งเรือง

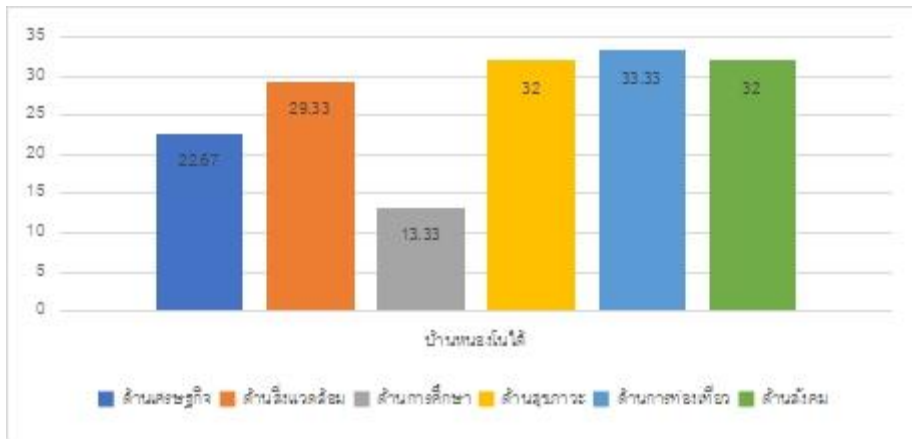
ศูนย์การเรียนรู้กลุ่ม ผู้ผลิตผ้าฝ้ายย้อมสี

1.2) ความต้องการวัดกรรมชุมชนนำใช้เพื่อพัฒนาบ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากแบบสำรวจความต้องการวัดกรรมชุมชนที่มีมิติวัดกรรมชุมชน 6 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การศึกษา สุขภาวะ การท่องเที่ยว และสังคม มีตัวชี้วัด 109 ตัวชี้วัด สรุปความต้องการของบ้านหนองโนใต้ ต้องการวัดกรรมชุมชนดังตาราง

หมู่บ้าน	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการศึกษา	ด้านสุขภาวะ	ด้านการท่องเที่ยว		ด้านสังคม
บ้านหนองโนใต้ (50 คน)	22.67	29.33	13.33	32	33.33		32.00
	นาแปลงใหญ่	ป่าชุมชน	สร้างรายได้ของ	นันทนาการ	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม		ด้านการบริหารกลุ่มการผลิต

หมู่บ้าน	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการศึกษา	ด้านสุขภาวะ	ด้านการท่องเที่ยว		ด้านสังคม
			ครัวเรือนด้วยดิจิทัล	ของคนหลายวัย			

ความต้องการนวัตกรรมชุมชน บ้านหนองโนใต้ พัฒนาหมู่บ้านยกระดับเป็น “หมู่บ้านราชภัฏ” ทั้ง 6 ด้าน เรียงลำดับดังนี้ (1) ด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 33.33 (2) ด้านสังคม ด้านการบริหารกลุ่มการผลิต ร้อยละ 32 (3) ด้านสุขภาวะ นันทนาการของคนหลายวัย ร้อยละ 30.61 (4) ด้านสิ่งแวดล้อม ป่าชุมชน ร้อยละ 29.33 (5) ด้านเศรษฐกิจ นาแปลงใหญ่ ร้อยละ 22.67 และ (6) ด้านการศึกษา สร้างรายได้ของครัวเรือนด้วยดิจิทัล ร้อยละ 13.33

การตรวจสอบข้อมูลความต้องการนวัตกรรมชุมชนนำไปเพื่อพัฒนาบ้านหนองโนใต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ

คณะผู้วิจัย ได้จัดกิจกรรมการประชุมนำเสนอข้อมูลความต้องการนวัตกรรมชุมชน บ้านหนองโนใต้กับตัวแทน/ผู้นำชุมชนบ้านหนองโนใต้ เพื่อยืนยันข้อมูลความต้องการนวัตกรรมชุมชน 6 ด้าน นำใช้เพื่อพัฒนาหมู่บ้านหนองโนใต้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏจังหวัดมหาสารคามได้จัดกิจกรรมวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2564 ณ ห้องประชุมเธียร์เตอร์ อาคาร 34 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ได้ข้อมูลความต้องการนวัตกรรมชุมชน โดยได้สนทนากลุ่มร่วมกันแสดงความต้องการพัฒนาบ้านหนองโนใต้ ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 33.33 และความต้องการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเสริมดำเนินชีวิต ตามแบบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติการเรียนรู้ชุมชนด้านการเกษตรแบบพืช GAP และการจัดกิจกรรมร้านค้าชุมชนขายผลิตภัณฑ์มีผ้าฝ้ายทอมือ เสื้อผ้าสตรี กระเป๋าเนื้อคราม เป็นต้น

กลไกการดำเนินงานพัฒนาบ้านหนองโนใต้ นำใช้นวัตกรรมชุมชนด้านองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมบูรณาการมหาวิทยาลัยร่วมกับแกนนำชุมชน ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและปราชญ์ชุมชนร่วมกันพัฒนาหมู่บ้านหนองโนใต้

กิจกรรมที่ดำเนินการนำใช้นวัตกรรมชุมชน

1) การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการนวัตกรรมชุมชน
2) ด้านคุณภาพชีวิต โดยจัดสถานที่หอประชุม และร้านค้าชุมชน โดยคณะผู้วิจัยลงพื้นที่จัดภูมิทัศน์แหล่งเรียนรู้ หนองโนใต้รู้เรื่อง ให้มีความปลอดภัยและสวยงามเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3) ส่งเสริมการปลูกฝ้ายและครามให้หลายพื้นที่ปลูกมีปริมาณมากขึ้น จำนวน 10 ไร่ เพื่อการใช้และการขาย

4) การอบรมสินค้ามาตรฐานเกษตรแบบพืช GAP เกษตรอินทรีย์และขอรับการตรวจแปลงผลิตเพื่อรับรองมาตรฐานพืชอาหาร GAP กับเครือข่ายภายนอกคือศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัดมหาสารคามได้ให้ความรู้เกี่ยวกับพืช GAP

โดยมีนักวิชาการของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรได้ถ่ายทอดองค์ความรู้พืชอาหาร GAP มีการปลูกพืชที่ปฏิบัติการทางการเกษตรที่ดีเพื่อบริโภคและการจำหน่ายผลผลิตพืช GAP โดยเกษตรกรที่ปลูกพืชอาหาร GAP ต้องคำนึงถึงข้อปฏิบัติในการปลูกที่ดีคือ (1) พื้นที่ปลูก (2) น้ำ (3) วัตถุที่มีพิษทางการเกษตร (4) กระบวนการผลิต การเก็บผลผลิต (5) การขนย้ายผลผลิต และการเก็บรักษา (6) สถานะส่วนบุคคล และ (7) การบันทึกข้อมูลและการสอบข้อมูล ถ้าเกษตรกรปฏิบัติตามที่ดีมีการระมัดระวังตามองค์ประกอบ 7 ข้อ ได้ปฏิบัติปลูกพืชจะได้การรับรองมาตรฐานสินค้าพืช GAP และบ้านหนองโนใต้ ได้รับรองพืช GAP คือ พืชประเภทฝ้ายและครามของนางอภิญา เหล่าม่วง

5. ส่งเสริมฐานการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมการทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ด้านการแปรรูปการสร้างบรรจุภัณฑ์และการตลาดได้องค์ความรู้ที่ได้จากการออกแบบบรรจุภัณฑ์และการตลาดออนไลน์ Phutthaisong, B. et al. (2021 : 85) ดังนี้

การออกแบบบรรจุภัณฑ์

ทำไมต้องออกแบบบรรจุภัณฑ์

1. เพื่อเพิ่มราคา
2. เพื่อความสวยงาม
3. เพื่อขนย้ายสินค้า
4. เพื่อปกป้องสินค้า

ขั้นตอนของการออกแบบบรรจุภัณฑ์

อันดับแรก

1. รู้จักแบรนด์และสินค้าของคุณ : คิดถึงตัวตนของแบรนด์ และสินค้าของคุณเป็น

อันดับแรก

2. รู้จักลูกค้าของคุณ : ทำความรู้จักลูกค้าเพื่อสร้างบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม
3. คิดถึงความสะดวกในการใช้งาน : สวยงามอย่างเดียวไม่พอต้องใช้งานได้ดียิ่ง
4. นำเสนอข้อมูลที่จำเป็น : ห้ามลืม Logo ของแบรนด์และข้อมูลที่จำเป็น
5. สร้างดีไซน์บรรจุภัณฑ์ของคุณเลย : รวมไอเดียทั้งหมดแล้วออกแบบผลิตภัณฑ์ให้

ปังได้เลย

เคล็ดลับการออกแบบบรรจุภัณฑ์

1. โดดเด่น : มองเห็นได้ง่ายบนชั้นวางหดยดสายตาของลูกค้าไว้ได้ในแวบแรกที่เห็น
2. ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ซื้อ : ความสวยงามถือแล้วน่าภูมิใจหรือความสะดวกในการใช้งาน

3. สื่อสารได้ดี : บอกสิ่งที่เราแตกต่างจากคู่แข่งสื่อถึงการใช้งาน
4. มีความน่าเชื่อถือ : ถ้าเป็นอาหารก็ต้องสื่อให้เห็นว่าสะอาดปลอดภัยจริงๆ

รายละเอียดที่ควรมีในบรรจุภัณฑ์

1. ชื่อสินค้า
2. รูปภาพประกอบของสินค้า
3. ตราสินค้า
4. รายละเอียดของสินค้า
5. ขนาดและการบรรจุของสินค้า
6. ข้อมูลที่ต้องใส่ตามกฎหมาย
7. ส่วนประกอบสินค้า
8. ชื่อผู้ผลิตและผู้จำหน่าย

การตลาดและการตลาดออนไลน์

การตลาด คือ กิจกรรมต่างๆ ทางธุรกิจที่จะทำให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือบริการไปสู่ผู้บริโภคได้ โดยผู้บริโภคได้รับความพอใจและเกิดภาพจำที่ดีต่อธุรกิจ และธุรกิจก็บรรลุวัตถุประสงค์ หรือง่าย ๆ ก็คือกิจกรรมส่งเสริมการขาย

ความสำคัญของการตลาดต่อระบบธุรกิจและเศรษฐกิจ

1. สร้างคุณค่าให้กับธุรกิจ การตลาดจะสร้างภาพลักษณ์และความจดจำต่อธุรกิจ
โดยกลยุทธ์ทางการตลาดต่างๆ

2. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ การตลาดเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เกิดการปฏิสัมพันธ์
ระหว่างธุรกิจกับผู้บริโภค

3. ทำให้เกิดการพัฒนาจากการแข่งขัน จากการแข่งขันทางธุรกิจหนึ่งในกลยุทธ์ทาง
การตลาดคือการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ

4. เสริมสร้างระบบเศรษฐกิจ การตลาดทำให้เกิดการซื้อขาย ทำให้เศรษฐกิจ
เดินหน้า

กลยุทธ์การตลาด 4P และ 4C

กลยุทธ์ 4P ประกอบด้วย Product Price Place Promotion

กลยุทธ์ 4C ประกอบด้วย Consumer Cost Convenience Communication

5 สิ่งที่ต้องเรียนรู้ก่อนเริ่มทำ Digital Marketing

1. รู้จักตนเอง
2. รู้จักลูกค้า
3. รู้จักช่องทาง
4. รู้จักประเมินผลลัพธ์
5. รู้ความสำคัญของทีม
5. 10 เคล็ดลับใช้ Facebook บุคคลออนไลน์ให้ปัง
1. แฟนเพจมีเอกลักษณ์ชัดเจน ผู้พบเห็นรับรู้และจดจำได้ทันที
2. สร้างแฟนเพจให้มีความน่าเชื่อถือ
3. โปรโมทแฟนเพจร่วมกับเว็บไซต์เชื่อมโยงกันและกัน
4. ทำเนื้อหาเกี่ยวกับธุรกิจของตัวเองในเชิงบวก
5. ควรมีโฆษณาด้วยคลิปวิดีโอสั้นๆ ง่ายๆ ไม่ต้องลงทุน
6. ถ้าจะซื้อโฆษณา Facebook ต้องกำหนดลูกค้าเป้าหมายให้แม่นยำ
7. สร้างเนื้อหาให้เกิดการติดตามต่อเนื่อง
8. แฟนเพจมีความจริงใจไม่มุงขายของอย่างเดียว
9. อย่าลืมนำช่องทางปิดการขาย เช่น เบอร์โทรศัพท์ ไอทีไลน์ อีเมล
10. ทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และจริงจัง

ช่วงเวลาไหน? เหมาะโพสต์ขายของใน FB/IG

Facebook วันที่ดีที่สุดในการโพสต์คือ วันเสาร์-อาทิตย์ ช่วงเวลา 13.00-16.00 น.
(ชั่วโมงการทำงาน)

Instagram วันที่ดีที่สุดในการโพสต์คือ วันพุธ ช่วงเวลา 11.00-13.00 น. (ช่วงพักกลางวัน) และ 19.00-21.00 น. (ช่วงเวลาหลังเลิกงาน)

TIPS : ในการใส่แฮชแท็ก # ควรใส่แฮชแท็กที่เกี่ยวกับสินค้าให้ได้มากที่สุด แต่ไม่ใช่การใส่ครอบคลุมไปถึงหมวดอื่นๆ เพราะสินค้านั้นๆ ไม่เกี่ยวข้องกับความต้องการของลูกค้า อาจจะสร้างความเพิกเฉยต่อการเลือกซื้อสินค้าได้

6. ส่งเสริมสัมมาอาชีพผู้สูงอายุทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติแบบครบวงจร
7. ส่งเสริมกลุ่มเด็กนักเรียนและเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุเรียนรู้การทอผ้าฝ้ายร่วมกันในวันเสาร์และวันอาทิตย์

การดำเนินโครงการนำइनนวัตกรรมชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์

คณะผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่มกับประธานกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มทอผ้าฝ้าย ปราชญ์ชุมชน และนักวิชาการ เพื่อถอดบทเรียนจากการได้รับองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมนำใช้พัฒนาบ้านหนองโนได้มีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านใด พบว่าเกิดผลต่อคุณภาพชีวิตคือ

ด้านการศึกษา

1. มีแหล่งเรียนรู้หนองโนได้รู้เรื่องด้านศิลปวัฒนธรรมผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติแบบครบวงจร
2. เกษนนำได้ถ่ายทอดองค์ความรู้การปฏิบัติการทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติให้กับสมาชิกในกลุ่ม ประมาณ 50 คน และต่อยอดขยายผลไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ได้ 1 หมู่บ้านเข้าร่วมโครงการ คือบ้านโสภมวง ตำบลพระธาตุ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม
3. เกษนนำกลุ่มได้ส่งเสริมการทำอาชีพเกษตรกรรมแบบพืชอาหาร GAP ให้กับสมาชิกนำไปปฏิบัติในครัวเรือนประมาณ 100 คน และขยายผลต่อยอดไปให้กลุ่มสนใจบ้านนาดูนได้ 1 กลุ่ม ประมาณ 10 คน

ด้านเศรษฐกิจ

1. มีแหล่งเรียนรู้หนองโนได้รู้เรื่อง 1 แห่งที่ปลอดภัยและสวยงามส่งเสริมอาชีพเสริมการทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ
2. มีรายได้จำหน่ายผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติได้เดือนละ 30,000 บาท/เดือน และจำหน่ายเนื้อครามปีละ 3,550 บาท และมีรายได้ 35,500 บาท/ปี

3. การลดรายจ่ายของสมาชิกในกลุ่ม มีปัจจัยการผลิตฝ้ายและน้ำคราม ไม่ต้องซื้อจากตลาด และลดรายจ่ายด้านการบริโภคอาหารปลอดภัย เพาะปลูกพืชผักแบบ GAP ในแต่ละครัวเรือนและชุมชน

ด้านสังคม

1. เกิดความรักสามัคคี/แบ่งปันช่วยเหลือกัน
2. เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติงานของกลุ่มด้วยการทำงานโปร่งใส มีธรรมาภิบาล
3. ชุมชนพึ่งตนเองได้

กิจกรรมการขยายพื้นที่การปลูกครามเพื่อใช้เป็นสีย้อมธรรมชาติและขาย

กิจกรรมการทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ

2. ผลการศึกษาการใช้นวัตกรรมชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ ยกกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

บ้านหนองโนใต้ เมื่อสิ้นสุดโครงการปีที่ 1 (พ.ศ. 2564 - 2565) กลุ่มเป้าหมาย 50 คน ได้ตอบแบบสอบถามการพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนใต้ 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ที่เข้าร่วมโครงการ ดังตาราง

มิติคุณภาพชีวิต	คุณภาพชีวิต		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านเศรษฐกิจ			
1.1 หมู่บ้านมีสมรรถนะในการจัดการสูง	4.89	0.32	มากที่สุด
1.2 สามารถวิเคราะห์รายรับและรายจ่ายของสถาบันการเงินของกลุ่ม	4.77	0.53	มากที่สุด
1.3 มีการสร้างสัมมาอาชีพเพิ่มเติมพื้นที่	4.78	0.46	มากที่สุด
1.4 ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.81	0.48	มากที่สุด
1.5 การจัดการวิสาหกิจชุมชน	4.67	0.59	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านเศรษฐกิจ	4.78	0.49	มากที่สุด
2. ด้านสังคม			
2.1 ระบบความยุติธรรมชุมชน	4.88	0.36	มากที่สุด
2.2 ตำบลทำความดี	4.89	0.35	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านสังคม	4.88	0.36	มากที่สุด
3. ด้านสิ่งแวดล้อม			
3.1 การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรมในแต่ละหมู่บ้าน	4.83	0.43	มากที่สุด
3.2 มีการขุดสระน้ำประจำครอบครัว	4.55	0.59	มากที่สุด
3.3 จัดการโครงสร้างพื้นฐานทางสิ่งแวดล้อม/พลังงาน	4.84	0.38	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านสิ่งแวดล้อม	4.74	0.49	มากที่สุด
4. ด้านการศึกษา			
4.1 ฝึกอบรมทักษะอาชีพ	4.80	0.40	มากที่สุด
4.2 พัฒนาคุณภาพกลุ่มเปราะบาง	4.90	0.30	มากที่สุด
4.3 ศูนย์เรียนรู้หมู่บ้าน	4.60	0.49	มากที่สุด
4.4 ระบบสื่อสารชุมชนรวมสื่อดิจิทัล	4.67	0.60	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านการศึกษา	4.74	0.47	มากที่สุด

มิติคุณภาพชีวิต	คุณภาพชีวิต		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
5. ด้านสุขภาวะ			
5.1 การจัดการหมู่บ้านปลอดภัย	4.91	0.28	มากที่สุด
5.2 ระบบการดูแลสุขภาพชุมชนและประชาชนทุกคน	4.94	0.24	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านสุขภาวะ	4.92	0.26	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม 5 ด้าน	4.81	0.43	มากที่สุด

สรุปบ้านหนองโนได้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏมิตินคุณภาพชีวิตพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากเกณฑ์ตัวชี้วัดของเป้าหมาย 5 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษาและสุขภาวะ โดยมีคุณภาพชีวิต 5 ด้าน โดยรวมมากที่สุด $\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.43 พิจารณาคุณภาพชีวิตรายด้านพบว่าคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านราชภัฏบ้านหนองโนได้เรียงลำดับ 1 – 4 คือด้านสุขภาวะ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อม $\bar{X} = 4.92$ S.D. = 0.26, $\bar{X} = 4.88$ S.D. = 0.36, $\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.49, $\bar{X} = 4.74$ S.D. = 0.49

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านหนองโนได้ ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ดังตาราง

ประเด็นการประเมิน	ความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ความเข้าใจเข้าร่วมโครงการ			
1.1 ความเข้าใจในโครงการหมู่บ้านราชภัฏ <u>ก่อน</u> เข้าร่วมโครงการฯ ครั้งนี้	2.62	0.44	ปานกลาง
1.2 ความเข้าใจในโครงการหมู่บ้านราชภัฏ <u>หลัง</u> เข้าร่วมโครงการฯ ครั้งนี้	4.66	0.42	มากที่สุด
รวม	3.64	1.47	มาก
2. ความพึงพอใจการดำเนินโครงการ			
2.1 ด้านกระบวนการขั้นตอน			
2.1.1 การดำเนินงานฯ มีขั้นตอนไม่ยุ่งยากซับซ้อน	4.46	0.49	มาก

2.1.2 การดำเนินกิจกรรมฯ เป็นไปความต้องการ ชุมชน	4.72	0.32	มากที่สุด
2.1.3 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมฯ มีความ เหมาะสม	4.66	0.34	มากที่สุด
2.2 ด้านเจ้าหน้าที่			
2.2.1 ให้บริการด้วยความยิ้มแย้มสุภาพและเต็มใจ	4.74	0.27	มากที่สุด
2.2.2 ให้บริการตอบข้อซักถามปัญหาได้น่าเชื่อถือ	4.16	0.21	มาก
2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก			
2.3.1 สถานที่ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.66	0.34	มากที่สุด
2.3.2 มีอุปกรณ์เพียงพอในการดำเนินการจัด กิจกรรมฯ	4.52	0.45	มากที่สุด
2.4 ด้านคุณภาพการดำเนินโครงการ			
2.4.1 คุณภาพการดำเนินการโครงการฯ ความรู้ ทักษะปฏิบัติได้ผลดีมีเกณฑ์	4.62	0.40	มากที่สุด
2.4.2 ระดับคุณภาพของการจัดกิจกรรมของการ ดำเนินโครงการฯ โดยภาพรวม	4.72	0.28	มากที่สุด
รวม	4.58	0.38	มากที่สุด
3. การนำไปใช้ประโยชน์			
3.1 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฯ สามารถนำสิ่งที่ได้จากการจัดโครงการฯ ไปใช้ประโยชน์ในหมู่บ้าน ราชภัฏและขยายผลได้(ตอบตามสภาพจริงเลือกได้ 1 ข้อ)			
* ด้านการท่องเที่ยว	4.60	0.44	มากที่สุด
3.2 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมฯ สามารถนำสิ่งที่ได้จากการจัดโครงการฯ ไปบูรณาการใช้ประโยชน์กับ การดำรงชีวิตระดับครัวเรือนกับงานของท่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ(ตอบตามสภาพจริงเลือกได้ 1 ข้อ)			
* ด้านสังคม	4.68	0.38	มากที่สุด
รวม	4.64	0.41	มากที่สุด
รวม 3 ประเด็น	4.15	1.11	มาก

สรุปความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างบ้านหนองโนใต้ที่มีต่อโครงการการพัฒนา

คุณภาพชีวิต มีความพึงพอใจ โดยรวมระดับมากค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.15$, S.D. = 1.11 ความพึงพอใจมากที่สุดคือ การนำไปใช้ประโยชน์ในระดับครัวเรือนและการทำงานของตนเองและการนำไปใช้ประโยชน์ต่อหมู่บ้านราชภัฏและขยายผลได้ (ค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 4.68$, S.D. = 0.38, $\bar{X} = 4.60$ S.D. = 0.44)

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุป ผลการวิจัย

ความต้องการนวัตกรรมชุมชนนำไปเพื่อพัฒนาหมู่บ้านหนองโนใต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏ จังหวัดมหาสารคาม พบความต้องการ ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ร้อยละ 33.33 (2) ด้านสังคม การบริหารกลุ่มการผลิต ร้อยละ 32.00 (3) ด้านสุขภาวะนั้นนทาการคนหลายวัย ร้อยละ 30.61 การใช้นวัตกรรมชุมชนพัฒนาคุณภาพชีวิต บ้านหนองโนใต้ยกระดับเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน พบว่าบ้านหนองโนใต้มีคุณภาพชีวิตเป็นหมู่บ้านราชภัฏพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน 5 มิติคือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษา และสุขภาวะ โดยรวมคุณภาพชีวิตระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.75 S.D. = 0.50 พิจารณาคุณภาพชีวิตรายด้าน 5 มิติ ลำดับที่ 1 – 4 มิติด้านสุขภาวะ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.92$ S.D. = 0.26) ($\bar{X} = 4.88$ S.D. = 0.36) ($\bar{X} = 4.78$ S.D. = 0.42) และ ($\bar{X} = 4.74$ S.D. = 0.49) ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโครงการ โดยรวมมีความพึงพอใจ ระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.15$ S.D. = 1.11) ความพึงพอใจ ระดับมากที่สุดคือ การนำไปใช้ประโยชน์ต่อหมู่บ้านราชภัฏและขยายผลกับหมู่บ้านอื่นๆ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$ S.D. = 0.44)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความต้องการนวัตกรรมชุมชนนำไปพัฒนาบ้านหนองโนใต้ พบว่านวัตกรรมชุมชนคือด้านองค์ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เทคโนโลยีคือการได้บรรจุภัณฑ์และการแปรรูปผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติและนวัตกรรมที่เกิดคือแหล่งเรียนรู้การทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งนวัตกรรมชุมชนส่งผลถึงคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านบ้านหนองโนใต้ มีคุณภาพชีวิต 5 ด้านคือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษาและสุขภาวะ โดยมีคุณภาพชีวิต 5 ด้าน โดยรวมมากที่สุด $\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.43 พิจารณาคุณภาพชีวิตรายด้านพบว่าคุณภาพชีวิตของหมู่บ้านราชภัฏบ้านหนองโนใต้ เรียงลำดับ 1 – 3 คือ ด้านสุขภาวะ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ $\bar{X} = 4.92$ S.D. = 0.26, $\bar{X} = 4.88$ S.D. = 0.36, $\bar{X} = 4.78$, S.D.

= 0.49 ที่ได้ผลการพัฒนาเกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาวะ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจและด้านการศึกษา เนื่องด้วยการพัฒนาหมู่บ้านราชภัฏบ้านหนองโนได้ได้สร้างและพัฒนา ร่วมกับภาคีเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามและภาคีเครือข่ายภายนอกมีนักวิจัย นักวิชาการ ปรารักษ์ชุมชน ประธานและสมาชิกแกนนำกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติร่วมมือกันพัฒนาบ้านหนองโน ได้ตามความต้องการของหมู่บ้านราชภัฏ ซึ่ง Siritharangsri, P.(2012 : 30) ได้กล่าวถึงการพัฒนาจากการร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการเป็นการพัฒนาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและที่สำคัญการพัฒนาครั้งนี้ ได้องค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมจากผลการวิจัย ผลการจัดการศึกษาของบุคลากรร่วมกับ นักศึกษาเป็นการบูรณาการองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมกับชุมชนที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็น ผู้นำทางสังคมเข้ามาร่วมพัฒนาดังที่ Rattanasuwan, D. (2021 : 90) ได้กล่าวถึงการพัฒนาทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มการผลิตโดยเฉพาะบ้านหนองโนได้ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในกิจกรรมการถอดบทเรียนวันที่ 1 – 2 มีนาคม พ.ศ.2565 ได้พบตัวอย่างที่ดีๆ ได้แนวทางการพัฒนาของหมู่บ้านราชภัฏร่วมกันพ้องกับผลการศึกษาของปอ.ปยุตโต (2561 : 60) กล่าวถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องพัฒนาแบบองค์ประกอบของสังคมมนุษย์ โลกธรรมชาติ ประสานกัน เกื้อกูลกันและกัน ให้เกิดการพัฒาท้องถิ่นและประเทศอย่างยั่งยืน กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยพัฒนาคนเป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนาดังที่ หมู่บ้านราชภัฏบ้านหนองโนได้ได้พัฒนาคน จำนวน 50คน ที่เข้าร่วมโครงการได้เกิดองค์ความรู้ สื่ออุปกรณ์ เทคโนโลยีเป็นปัจจัยส่งเสริมอาชีพได้ ทำให้ชุมชนนำใช้ร่วมกันก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาวะและ ด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ผลการศึกษาความพึงพอใจพบว่ากลุ่มตัวอย่างบ้านหนองโนได้ 50 คน มีความพึงพอใจโดยรวม ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.15, S.D. = 1.11) พ้องกับผลการศึกษาของ Wongvilas, M. et al. (2021: 85) ได้ระบุถึงการทำวิจัย เรื่องแนวทางการส่งเสริมการผลิตตามการปฏิบัติการทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกร ในอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นการจัดการปลูกผักแบบพีช GAP เช่นเดียวกับบ้านหนองโนได้ ได้เรียนรู้เรื่องพีช GAP โดยปลูกฝ้าย ปลูกครามสามารถนำไปใช้ได้ทำให้มีความพอใจและองค์ความรู้แต่ละประเภทนำไปใช้ได้ในการทำอาชีพเสริมดังที่กลุ่มตัวอย่างบ้านหนองโนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ที่นำความรู้ไปพัฒนาหมู่บ้านตนเองและขยายผลได้ ($\bar{X}$ = 4.68, S.D. = 0.38) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Phutthaisong, B. et al. (2021 : 85) ได้เสนอผลการวิจัยเรื่องการวิจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของ กลุ่มอาชีพสมาชิกกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีพื้นที่อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด เช่นเดียวกับบ้านหนองโนได้ที่ได้รับองค์ความรู้การส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ เด็กเยาวชนได้เรียนรู้เรื่องการทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติก่อให้เกิดประโยชน์กับวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองโนได้มีอาชีพมีงานทำมีรายได้ ด้วยการพึ่งตนเองได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หมู่บ้านราชภัฏที่พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนคือบ้านหนองโนใต้ มีจุดเด่นของการพัฒนานำใช้เป็นต้นแบบได้ทั้งด้านการทอผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติและการแปรรูปผ้า การสร้างตลาดเครือข่ายและเป็นแหล่งเรียนรู้ได้รับการยอมรับในระดับชุมชนและจังหวัด เป็นหมู่บ้านต้นแบบขยายผลในปีที่ 2 – 3 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามในโอกาสต่อไปใช้เป็นสถานฝึกประสบการณ์ของนักศึกษากับผู้ประกอบการเข้าสู่การพัฒนานักศึกษาเป็นผู้ประกอบการได้

2. การนำใช้ประโยชน์นวัตกรรมชุมชน องค์ความรู้ สื่ออุปกรณ์ เทคโนโลยี วิทยาการตัวคูณ และผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากผลการพัฒนาสามารถใช้ขยายผลต่อยอดประยุกต์ใช้กับการเป็นวิทยาการตัวคูณปราชญ์ชุมชนเป็นแกนนำสำคัญ เป็นต้นแบบคนสำคัญขยายผลส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านอื่น ๆ ได้ร่วมกับภาคีเครือข่ายภาครัฐ เอกชนเป็นต้น

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนาหมู่บ้านราชภัฏบ้านหนองโนใต้ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ตามความต้องการของกลุ่มการผลิตประเภทเครื่องแต่งกายร่วมกับภาคีเครือข่ายตลาดสินค้า OTOP โดยการใช้ชุมชนเป็นฐาน

Reference

- Areerat, W. (2021). Report on proposals for a project to transform the Thai higher education system. Maha Sarakham : Maha Sarakham Rajabhat University.
- Phutthaisong, B., Yuphat, Y. & Phosingh, P. (2021). *Research report on factors affecting the success of professional groups members of the Women's Development Fund. Phon Thong District area Roi Et Province. In the meeting document of the national graduate research presentation conference.* Maha Sarakham : Maha Sarakham Rajabhat University.
- Rattanasuwan, D. (2021). "Special lecture for education students Rajabhat University" transparent sheet (power point) to accompany the lecture. Maha Sarakham : Maha Sarakham Rajabhat University.
- Ritthidet, P. & Dakaew, S. (2021). *Research report on upgrading OTOP community products.* Bangkok : Office of the Permanent Secretary to the Prime Minister.

- Siritharangsri, P. (2012). *Study of the foundations of participatory education in community organizations: concepts into practice*. Bangkok : DPU Coolprint.
- Srisard, B. (2010). *Preliminary research*. (7thed). Bangkok: Suwiriyan.
- Wongwilas, M., Klibthong, J. & Tumhiran, C. (2021) *Research report on Guidelines for promoting vegetable production according to good agricultural practices of farmers in Don Tum District Nakhon Pathom Province. In the meeting document of the national graduate research presentation conference*. Maha Sarakham : Maha Sarakham Rajabhat University.

